

ใบความรู้ที่ ๕ เรื่อง บุคลิกภาพกับงานอาชีพ หน่วยที่ ๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง บุคลิกภาพกับงานอาชีพ
รายวิชา การงานอาชีพ รหัส ง๒๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

จุดประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์บุคลิกภาพของกลุ่มกับอาชีพที่เหมาะสมกับตนเองได้

บุคลิกภาพ คือ ลักษณะส่วนรวมของบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งที่ปรากฏทางร่างกาย นิสัยใจคอ ความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมรวมของบุคคลนั้น รวมทั้งสิ่งที่ชอบและไม่ชอบ สิ่งที่น่าสนใจและไม่สนใจ เป้าหมายในชีวิต และความสามารถต่าง ๆ ดังนั้นความสำคัญของบุคลิกภาพจึงเกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้

- ๑.ทางกายภาพ เช่น มีรูปร่างหน้าตาดี มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีความมั่นใจในตนเอง
- ๒.ทางสมอง เช่น มีความจำดี มีความรู้ดี มีปัญญาดี
- ๓.ความสามารถ เช่น มีประสบการณ์ มีความถนัดจากการฝึกฝน
- ๔.ความประพฤติ เช่น เป็นคนสุภาพอ่อนโยน มีมนุษยสัมพันธ์ เป็นผู้อยู่ในศีลธรรม มีทัศนคติที่ดี มีน้ำใจ ไม่เห็นแก่ตัว
- ๕.อารมณ์และกำลังใจ เช่น ใจเย็น มีจิตใจเข้มแข็ง มีความอดทน ไม่ฉุนเฉียว ไม่ท้อถอย ไม่เสียขวัญง่าย

ฮอลแลนด์ได้สรุปทฤษฎีของเขาไว้ ๔ ประการดังนี้ คือ

๑. ในสังคมของวัฒนธรรมตะวันตก สามารถแบ่งบุคคลออกตามลักษณะของบุคลิกภาพได้ ๖ ประเภท คือ
 - ๑) พวกชอบเกี่ยวข้องกับสิ่งที่ป็นรูปธรรม (Realistic) ๒) พวกที่ชอบเกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ใช้ความคิด การแก้ปัญหา(Intellectual) ๓) พวกชอบเข้าสังคม(Social) ๔) พวกชอบระเบียบแบบแผน (Conventional) ๕) พวกที่มีความทะเยอทะยาน ชอบมีอำนาจ (Enterprising) ๖) พวกชอบศิลปะ (Artistic)
๒. บรรดาอาชีพต่าง ๆ นั้น สามารถแบ่งตามลักษณะและสภาพแวดล้อมได้ ๖ ชนิด ซึ่งสอดคล้องกับบุคลิกภาพของคนทั้ง ๖ ประเภท
๓. บุคคลย่อมแสวงหาสภาพแวดล้อมและอาชีพ ซึ่งเปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ความสามารถและทักษะ เพื่อแสดงออกถึงค่านิยมและทัศนคติ ตลอดจนการ มีบทบาทที่เหมาะสม และหลีกเลี่ยงบทบาทที่ไม่เหมาะสมกับตนเอง
๔. พฤติกรรมของบุคคลสามารถอธิบายได้จากปฏิกริยาระหว่างแบบฉบับแห่งพฤติกรรมของเขากับสภาพแวดล้อมของเขา

จอห์น แอล ฮอลแลนด์ ได้จำแนกประเภทอาชีพตามบุคลิกภาพของบุคคลออกเป็น ๖ กลุ่ม ซึ่งสามารถตัดสินใจก่อนตัดสินใจเลือกอาชีพดังนี้

- กลุ่มที่ ๑ : บุคลิกภาพแบบจริงจัง ไม่คิดฝัน นิยมความจริงและสิ่งที่ป็นรูปธรรม(REALISTIC)
- กลุ่มที่ ๒ : บุคลิกภาพแบบที่ต้องใช้ไหวพริบและความคิดน้กวิชาการ หรือผู้ใช้กิจกรรมทางปัญญา ในการแก้ปัญหา และแสวงหาความรู้ (INVESTIGATIVE)
- กลุ่มที่ ๓ : บุคลิกภาพแบบมีศิลปะ (ARTISTIC)
- กลุ่มที่ ๔ : บุคลิกภาพที่ชอบสมาคม สังคมกับบุคคลอื่น มีความสนใจสังคม (SOCIAL)

กลุ่มที่ ๕ : บุคลิกภาพแบบกล้าคิดกล้าทำ มีธรรมชาติที่ชอบทำกิจกรรม เกี่ยวข้องกับการวางแผน หรือผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ (ENTERPRISING)

กลุ่มที่ ๖ : บุคลิกภาพที่ทำตามระเบียบแบบแผน (CONVENTIONAL)

การเลือกประกอบอาชีพสามารถจำแนกกลุ่มอาชีพตามบุคลิกภาพของผู้ประกอบอาชีพ ดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพแบบที่ ๑ จริงจัง ยึดมั่นถือมั่น (กลุ่มช่าง) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะไม่ชอบสังคม ขี้อาย เกรงใจ ไม่ชอบการเผชิญหน้า ถ่อมตัว จริงใจ ตรงไปตรงมา มีความมั่นคง มีความเพียร ไม่ท้อถอย เชื่อในสิ่งที่เห็น ชอบชีวิตเรียบง่าย ชอบทำงานกับวัสดุ เครื่องมือ เครื่องจักรกล มักพอใจกับการทำกิจกรรมที่มีลักษณะเป็นรูปร่างเด่นชัด มีกฎเกณฑ์และระเบียบที่แน่นอน

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพนี้ ได้แก่ นักบิน ช่างไฟฟ้า เกษตรกรรม ช่างสำรวจ ช่างเทคนิค ช่างตัดเสื้อผ้า พนักงานป่าไม้ ช่างเครื่องยนต์ วิศวกรเครื่องกล ครูสอนอุตสาหกรรมศิลป์

บุคลิกภาพแบบที่ ๒ ชอบสืบเสาะ ค้นหาความจริง (กลุ่มนักคิด) ผู้มีบุคลิกภาพแบบนี้มักเป็นคนช่างสังเกต ชอบวิเคราะห์ แยกแยะ ตัดสินปัญหา รอบคอบ ชอบวิจารณ์ มีหลักการและเหตุผล สงสัย ใฝ่รู้ มีไหวพริบ ชอบคิดไตร่ตรอง มีความพอใจกับการทำกิจกรรมที่ต้องใช้การสังเกต การค้นคว้าวิทยาการใหม่ ๆ และการคิดค้นผลงาน

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพนี้ ได้แก่ แพทย์ นักสถิติ เกษีษกร นักวิจัย นักจิตวิทยา โปรแกรมเมอร์ นักดาราศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์ นักเศรษฐศาสตร์ ครูสอนคณิตศาสตร์

บุคลิกภาพแบบที่ ๓ มีศิลปะ (กลุ่มศิลปิน) ผู้มีบุคลิกภาพแบบนี้เป็นผู้ที่สนใจทางด้านศิลปะ ชอบอิสระ ทำอะไรตามอารมณ์ ไม่จริงจัง มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบแสดงออก ไม่ชอบทำตามอย่างใคร รักสวยรักงาม มักพอใจทำกิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะทุกแขนง เช่น ดนตรี นาฏศิลป์ ละคร และการประพันธ์ต่าง ๆ

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพนี้ ได้แก่ จิตรกร ผู้สื่อข่าว สถาปนิก นักแสดง มัณฑนากร นักประพันธ์ ผู้เขียนการ์ตูน ผู้กำกับการแสดง ครูสอนดนตรี - นาฏศิลป์ นักออกแบบเครื่องแต่งกาย

บุคลิกภาพแบบที่ ๔ ชอบสมาคมกับผู้อื่น (กลุ่มบริการ) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะชอบทำงานกับกลุ่มคน ชอบการบริการ ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น มีความเป็นกันเอง เป็นมิตรกับทุกคน มีความรับผิดชอบ ใจดี มีเมตตา ไม่ปรักปรำใคร เข้าสังคมได้ดี รู้จักกาลเทศะ มักพอใจกับการทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น และการติดต่อประสานงาน

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพนี้ ได้แก่ พยาบาล ครู อาจารย์ ช่างเสริมสวย ตัวแทนธุรกิจ นักโภชนาการ ผู้ให้คำปรึกษา พนักงานต้อนรับ ผู้จัดการโรงแรม ผู้บริหารสถานศึกษา นักสังคมสงเคราะห์

บุคลิกภาพแบบที่ ๕ กล้าคิด กล้าทำ (กลุ่มธุรกิจ) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้มีนิสัยชอบการผจญภัย มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความทะเยอทะยาน คล่องแคล่ว ว่องไว รักความก้าวหน้า กล้าหาญ ช่างคิด มักพอใจกับการทำงานที่มีการแข่งขัน ได้เป็นผู้นำ ได้ควบคุมดูแลผู้อื่นเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพนี้ ได้แก่ พิธีกร มัคคุเทศก์ ผู้พิพากษา ทนายความ นายธนาคาร นักวิจัย ตลาด โฆษกสถานีวิทยุ ผู้จัดการฝ่ายขาย ผู้จัดการสำนักงาน พนักงานขายประกัน

บุคลิกภาพแบบที่ ๖ ชอบทำตามระเบียบ (กลุ่มธุรการ) ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบนี้มีนิสัยชอบทำตามผู้อื่น มีความยุติธรรม ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง เชื่อคนง่าย มีระเบียบ อดทน ชอบชีวิตเรียบง่าย มักพอใจกับการทำกิจกรรมที่เป็นกิจวัตร การจดบันทึก รวบรวมข้อมูลอย่างเป็นระบบ และงานที่ได้รับคำสั่งจากผู้อื่น

กลุ่มผู้ประกอบอาชีพนี้ ได้แก่ เลขานุการ นักการบัญชี ผู้จัดการสินเชื่อ เจ้าหน้าที่ธุรการ พนักงานไปรษณีย์

เจ้าหน้าที่ประเมินผล นักอนุรักษ์ทรัพยากร พนักงานพิสูจน์อักษร เจ้าหน้าที่ควบคุมสินค้า เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

แหล่งเรียนรู้

ข้อมูลลักษณะอาชีพที่ฉันชอบและสนใจ

<http://a-chieve.org/information/occupation>

ข้อมูลลักษณะอาชีพ

รายละเอียดโครงสร้างของการจัดประเภทอาชีพตามมาตรฐานสากล

<http://service.nso.go.th/nso/knowledge/standard/page๓.html>

มาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ

<https://www.tpqi.go.th/standard.php>

sites.google.com

<http://youtube.com/watch?v=rLRgBL55DiA>

วิธีง่ายๆ ในการรู้จักตัวเอง ไม่รู้จักตัวเองจะอย่างไร

